

Թաւրէ համար պէտք եղած միջոցները ձեռք բերելու են:

Այս գործը հեղինական կառավարութեան քանիցս անգամ տուած ապահովութիւններուն հակառակ ըլլալով, եթէ Պիտերսընի հեղինական հիւպատոսն անպատիւ մնայ, կրնայ ծանր դժուարութեան պատճառ ըլլալ Ռ. Վրասիոն և հեղինական կառավարութեան մէջ:

Սարգսիսը անհաշիւ հարգելի էր միջոցները նոր կարգադրութիւն մը ըլլալ, որով ուզողը կրնայ շուտով և զիւրութեամբ ստանալ Վարդիգի թղթը թատարով իր անուան եկած նամակներն ու լրագրիները:

Հարժուէր դարձնաւ մը հաստատեց իր դրաման և դուրսի սրահին մէջ, այն կերպով որ ամեն բաժանորդ կրնայ յատուկ տուի մ'ունենալ, որ սրահին կողմէն բանալով կը բացուի, բանալին ալ բաժանորդին քով կը մնայ:

Այս կերպով իւրաքանչեւ բաժանորդ կրնայ նամակատու ըլլալ և իր անձամբ երթալով կամ մէկը զերկերով իր տուի բանալ և նամակ կամ լրագիր՝ եթէ ունի՝ անմիջապէս ստանալ:

Երբեք առաջ տեսիլան թղթը թատարութեան միջոցաւ երկար զբոսով ինքն մը եկաւ մեզ՝ վիմագրութեամբ տուած, որ կը լսէր թէ ուրիշ շտապեալ ալ գտած է: Յիշեալ գրութիւնը խիստ ծանր ամբաստանութիւններ կը պարունակէ Ռեյսի քաղաքէն: Վարդիգեան խորէն վարդապետին դէմ, այնպիսի ամբաստանութիւններ, որք թէ և անհաւատելի կերպով մեզ, բայց և այնպէս Ռեյսի թաղ խորհրդին ու շտապութեան արժանի կը համարին, ըստ որում մեծաւ մասամբ իրեն Ռեյսի եկեղեցւոյ մէջ պատահած իրողութիւններ ցոյց տուած ըլլալով, թէ՛ յիշեալ վարդապետին, թէ՛ թաղին և թէ՛ եկեղեցւոյն պատուոյն միանգամայն կը դրւալ չեն: Ուստի կը կարծենք թէ թաղական խորհրդին պարտքն է հագ տանել յիշեալ ամբաստանութեանց աղբիւրը գտնելու, և եթէ՛ ինչպէս կը յուսանք որ առկա անհիմն են, զոչարդին դէմ ուր որ անին է բարեկեցութեամբ:

Երբեք թաղի օրը Պէշկիթաշ 13 տարեկան յոյն տղայ մը իրենց տունն այցելութեան եկող բժշկին մը ձին նըստելով՝ փողոցին մէջ վաղուցած ժամանակ՝ ինքզինքը չկրնայով բռնել, փորինի ալ և օտքն ասպանդակին մէջ մնաց: Իսկ ձին առաւել ևս կատարելով՝ յատուկ արշաւանք բընց տարաւ զայն քարէ քար դարձնելով և բոլոր անդամ տեղերն արեամբ ներկելով մինչև նա:

Լամատոյցին մօտ, ուր հազիւ կրցան արգիլել անգուստ կենդանին, խեղճ տղուն մարմինը սոսկալի կերպով ջրի ջրի տուած, և կենդանութեան հետքն անգամ կրնայ չընտելուի:

Վարդիգեան Տոսա լրագրին այս օրերս Սարգիսի մէջ կատարուած գրութեան խառնութեան մը վրայ տեղեկութիւն տալէ ետեւ հեղինակ հետաքրքրաշարժ արարողութիւններ կը ծանուցանէ որ ըստ Վարդիգի մէջ ամեն վիճաբանութեան ետեւ կը կատարուի:

Երբոր դահլիճն իր գործը կը ըմբռնէ, քաղաքագահ գնդապետները զայն կը բռնեն, թէ երբ կը կապեն ու երէտ-նաւորայ բանոր կը տանին կը գնեն: Վրասի մը ժամ ետքը դատաստանի պաշտօնեայ մը կերթայ բանոր և հետեւեալ հարց պատասխանին կը լսուի անոր ու դահլիճն մէջ:

«Դուք մարդասիրտութեան յանցանքով ամբաստանուել էք»:

«Եթէ, սաղոք է, կը պատասխանէ դահլիճը»:

Ինչու համար ըրէք այդ սպանութիւնը:

«Օրինաց հաղանդելու և արդարութեան ինչ յանձնած պաշտօնը կատարելու համար»:

Այս խոսակցութիւնը գրի առնուելով դահլիճն կ'ստորագրուի և հետեւեալ օրը դատաւարին քննութեանը կը ներկայացուի: Այն ժամանակ դատաւարն ալ զինքն կ'առնուի թէ դահլիճն անպարտ է, հետեւեալ կ'երթան կարճալիս զայն քանդակ և չորս ժամ երեսնալիս կ'որոշուի անոր մնայելու ետեւ:

Երբեք մէջ կենդանի հարտահալ լրագրերը տուածները կը դատաւարութեան շան Պրատուն անդրադարձնէ մ'ընդհակառակն կենդանիները չափազանց սիրելու համար դատաւարութեանց այս օրերս: Այս մարդը միայն մէկ սենեակ մ'ունի իր ընտանիքը բնակեցնելու համար, որ 14 անդամ և կը բաղկանայ, այն է՝ ինքը, իր կինը, տասն զաւակները, մայրն ու անիկը:

Բայց այս 14 հոգին Պ. Պրատունի ընտանեաց փոքր մասը կը կազմեն: Վաղըն զինքն սենեակին մէջ կը բնակին նաև եօթն չուս, երեք բալ, երեք ծառար, կատու մ'և երսուռներով մասնակ:

Դատաստանական տետերը 10 շեշտի տուածները դատաւարութեան զՊրատուն և հրաման ըրաւ որ կենդանիները սենեակին դուրս հանուին:

Ենչհար է պատմել Պրատունի զայն օրը երբոր այս վիճակ լսեց: «Տանն չկրնայ, պառաւ լսելով, մինչեւ ես երբեք չարարեմ ի վեր տանն չկրնայ ծառար կաշնատէր որպէս զինքն Սիւրբ Սիւրբ իր խոյն ալ գնեմ»:

Վարդիգեան լրագրի մը մէջ հետեւեալ գովարդակներ կը կարդանք, ուսկից թերեւ Տաճկաստանի մէջ ալ լսուած առնուլ մը կրնայ գտնուիլ:

«Ա. . . արեւմտ պարսն մ'է. իր օրորոցին մէջ քանի մը պղնձ դրամ դրաւ, ներքին (քանից բաղդը կոչ է) և իր չինչին ու աղկիար մէկն ըլլալուն չնայելով խելքին վաշտ է որ օրագիր մը հրատարակէ: Ուստի քանի վրայ երբ է. իր կազմարի թերթին մէջ, ուր ընթերցողը բնաւ չեն յիշեր որ արժէք ունեցող բան մը տեսած ըլլան, ամեն բան կրնէ և կըլլայ, ինքնեալ ուրիշ մարդ չկայ, ահա՛ ինչպէս կը տեսնեն»:

Յակոբ աղբար խմբագիր մը:

«Իսկ զբաղան միմա մը, դանտա լրագրի ու կատարելութիւններ կը ներկայացնէ: Չկայ մէկէն փառաւորուած սուտ անուն մը որ վան չառնու: Առիւծի մարմը հազած է, ինչ ալ որ ընէ՝ չկրնար իր անմիջին ծայրը պահել: Եւ երբ պարսնին կ'անդր կերելի լատուած իմ, ինչ աղեղ տեսարան»:

«Այս արարածը զայն վաղու թեմա ու զբարոսութեամբ կապուի: Չկայ յիմարական չարութիւն մը որ այն ձանձրացուցիչ անձը չհարկէ իր դատին պիտոյցը համար»:

«Իր ներշնչած արհամարհանքն ապտակներէ աղաւ է. կը կարծէ տընմարը՝ թէ ուրիշներն իրմէ կը վախնան, և իր ծանուցեալ փառութեամբ դատած անպատեալութիւնը մեծարանութեամբ կը վայելէ»:

«Պաշտօնակից մը կըսէր անոր համար թէ՛ կարելի է գայն ապտակել, քանզի ապտակը կը պահէ և անսոցմէ հաւաքածոյ թանկարան մը կը կազմէ: Իսկ ես չ'եմ ուզեր անոր ապտակ տալ, և միայն սիրտ ունեցող մարդոց հետ խնայ կը սիրեմ»:

«Ինչ դժբաղդ է զբաղանութիւնը որ այսպիսի ակար նախանձանքներու ապատան կուտայ»:

«Ո՛հ, անպիտան պարսն»:

ԴԱՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌՆԻՏԻՍԱԿԱՆ

Մանչեսթէր 6 նոյեմբեր. — Ամեն տեսակ մանածնեւրուն գինները խիստ վերահացուցիչ են, և տայնիքի տէրերն ինչ հանուր անհրաժեշտ հակառակ փառաւոր հարկադրեցան: Այսու աւանդելու բաւական առուուելու եղաւ: Առաւել թղթ է և խիստ քիչ ուղղորդող գնումներ: Ներկայումս և Չինաստանի համար տարանք առնողները ետ կը կենան, ուղղորդող ալ քիչ են և տուած գիններին տարադրութիւնները չեն կրնար ընդունիլ: Առուուել ընել ուղղորդող իրենց գինները բամբակին գիններուն վրայ հաշիւ ընել կուզեն, բայց այս գինները միայն անուանական են:

Լիբերտի 7 նոյեմբեր. — Ամերիկայի բամբակ 12-16 1/2. Երկրորդ 10 1/2-21. Երկրորդ 10 1/2-0 3/4. Սուրբ 7-13 1/4. Բէն լիբրան. Երկրորդ 1 1/2. Երկրորդ բամբակներն են 15546 հակ, ծախուածները 53000 հակ:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ՕՐԵՑՈՅՑ
1867 ԹՈՒՄԱՆԻՆ

Մարդը և զեղեցիկ տարաբնութեամբ իր լոյս ընծայուած Ռ. Վրասիսը ձեան ապարանն է:

Ամեն հայ գրաւորութեան քով կը գտնուի: Վրին 60 փարս:

ԾԱՆՈԹՈՒՄ

Հայերէն, Վարդիգեան, և Տաճկերէն լեզուաց և զեղեցիկաբանութեան տեղեկութիւնն ունեցող հայ երեսաւոր մը որ Ուսումնական խորհրդէն ալ վիպագիր ունի ձեռքը, կը փախուի վարժատանի կամ տոնակերտ մէջ դատաւարութեան պաշտօն վարել:

Ուղղորդ Վաղդիգի խմբի վերջ յարկը թիւ 1 տաճկերէն լեզուի դատաստան Հալեթոս աղային հետ պէտք է խօսի:

ԹՈՒՂԹ ԵՒ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏՈՒՆՆԵՐ
ՁԻՆԻՒՆ ԽԱՆԻՆ ԴՈՒՆ ԿԻՅ ԹԻՒ 12 ԵՒ 14 ՄԹԵՐԱՆՈՅՆԵՐԸ
ԱՄԵՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ՄԱՆՈՒ ՎԱՅԱՍՏՈՒՆԵՐ
3. ԱՐՇԱԿ ԵՒ ԸՆԿ.
Պատիւ ունին որդոյ հասարակութեան ծանուցանելու, որ ամեն տեսակ թուղթեր և գրութեան պիտոյքներ, ինչպէս տետրակներ, կաղամարներ, ընդօրինակութեան մանուկներ, զրիչ, մեղան, կնքամոմ, կանան, զբաւաղ, և այլն և այլն Եւրոպայի գործարարաց հետ ուղղակի յարաբերութեանց շնորհիւ կուրող են այժմ ամեն թղթաւորութեան տեղի աժան գնելով ծախելու թէ անուաճով և թէ հատով ուղղորդելու: Հասարակութեան զիւրութեամբ համար վերջին գինները օրինակներուն վրայ նշանակուած են, անուաճով կամ շատ առնողներուն համար օրինակով վրայ ըլլալու պայմանաւ: Վաւառներէն թուղթ և այլն ուղղորդելը կրնան զիւրութեամբ ստանալ, և այնպիսեաց օրինակներն ալ կը զտուին, ծախքը իրենց վրայ ըլլալով: Նամակները պէտք է վճարուած ըլլան:

ԱՌԵԻՏԻՍԱԿԱՆ

ԴԱՍԱԿԱՆ ԱՐՇԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ	Հինգր. 40	Ուրբաթ 41
12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ		
Օտանական լիւրս ՄԷՏ. . .	404	404
Քանակայ պարտի . . .		
Եւ հաւել ունեւոր. . .	37.5	36.32

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Ս. Ր. Մ. Ս. Բ.

Ցորեն թայլան կարծր	34-36
» խմորի	33-35
» լոմ. Պալլէք	27-33
» զաւառ	27-31
» իպրայիլ կախուղ	30-32
» կալաղ	30-33
» Պոլսիկաղ	28-31
Եղիպտացիներն կալաղ	14-15
Ֆարի	— 14

Մ. Ս. Ս. Ր. Ս.

Պաւսա՝ կարծ թիւ 35	570-580
» երկան	560-580
Շաքի հօսան ֆրանք	30-35
» Պարսկաս	30-35

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐԲ

Բաժնակ	Պալլէք	Տոյալ	Ղաւրուշ
» Կլիք	»	»	— 11.20
» Ուսանա	»	»	— 12
» Ռուսաստան	»	»	— 11.20
Բուրդ Լինկերի լուսարուած	»	»	— 14
» Լուսածաւած	»	»	— 8
» Պանարիան Լուսայ	»	»	— 8
ձէյրի Լինկերի	»	»	— 13.20
» Բոլսա	»	»	— 12
» Զորու	»	»	— 09
Մաղը սեւ	»	»	— 16
» Զերմակ	»	»	— 0
Թիֆլիս Լինկերի	»	»	— 45
Սիֆիսիկալ Լինկերի	»	»	— 250
Քիլիքի Զերմ Լուսածաւած	»	»	— 23
Սիֆիսիկալ Լինկերի	»	»	— 16
Միգրամով Լինկերի Տրապի	»	»	— 23.20
» Միգրամով	»	»	— 23
Սիֆիսիկալ Լինկերի	»	»	— 0
Կատաւարի հոնու Բոլս. Բիլէ	»	»	—
» Պանարիան	»	»	—
Ձէթ Ալիւրէք	»	»	— 8
» Կլիք	»	»	— 8
Աճառ (Սապոն) Գանալի	»	»	— 7.20
» Միլիլի	»	»	— 7
Բրինձ Եղիպտացի Բէլիս	»	»	— 4.10
» Տիւրքի	»	»	»

ԱՐՏԱԲԻՆ ԲԵՐԲ

Խաչիկ Ռիս Եւ Գալիս 100 հօս.	Ղաւրուշ
Շաք. Գալիս 6-40 լուս. կողմ	900-1000
» Փոշի	»
» Զոլ. Գալիս	»
» Փոշի	»
Գալլ. Գալիս	»
» Փոշի	»
Սնալ (Գալլիս)	»
Պալլիկ (Գալլիս)	»
Լիւրակ (Լինկերի) Պալիկալ	»
» Մարալ	»
Սնալ (Գալլիս)	»
Պալլիկ (Գալլիս)	»
Կալլիկ (Գալլիս)	»
Թիֆլիս Լինկերի Գալլիկ	»
Ձինք տալիս Լինկերի 7-12 Լինկ	»
Երկաթ Սնալ Զորու Կողմ	»
» Տալիս 1-4	»
» Բիւլիկ	»
» Բոլրակ	»
» Բոլրակ	»
Բարձր Գալլիկ 39 Լինկ	»
Խաչիկ Լինկերի Զէն. Գալլիկ Սնալ	»
» Պէլիս	»
» Թիֆլիս	»
Սնալ Լինկերի Լինկերի	»
» Թիֆլիս Եւ Գալլիկ	»

Մասիս լրագրի բաժանորդութեան տեղերն են: 4. Պոլսի 2 ինքի խանգ վերջ յարկը Թ. 7. Մասիսի խմբագրատունը: Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց սենեակները:

ԻԶՄԻՐ. Յարութիւն աղա Տեաեաւն. ԵՒՄԻՐԻՍ. Բալալիկ աղա Բանդուկեան:

ԱՍԿԱՐԱՐ. Պ. Յալիկ լրագրութեան. ԹԵՐԵՐՏԱՐ. Յարութիւն աղա Շուշանեան:

ԱՆԿԻՍԵՆ. Մանուկի Սուրբիս աղա Գալիկութեան:

ՏՐԱՊԵՐԱՐ. Պ. Խաչաւոր Լինկերի. ԿԱՐԻՍ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան:

ՀԱՆԿ. Նիկողայոս աղա Տեա Մարգարեան:

ԵՐԵՎԱՆ. Բերեքալիկ լրագրութեան. ՎԱՍԵ. Գիլիկ աղա Բաւաճեան:

Ուրիշ քաղաքներէ անորապարտի ու գողներն ալ տեղերէն մեկուն հետ կրնան ըրալիցի:

Իմպարի-Տոբիւն Կ. Ս. Ինքիսեան:

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ Կ. ՊՈԼԻՍ ԶԵՆԻԿ ԻԶԱՆ